

Proposta de Moció per l'aturada immediata dels tràmits de reclamar els recursos econòmics a l'ARC per a realitzar les obres d'adequació i millora de l'eficiència energètica de la planta incineradora de Girona

MOCIÓ

L'ajuntament de Girona, amb recursos de l'ARC, el 10 d'octubre de 2014 encarrega a TRARGISA adjudicar l'execució dels treballs d'assistència tècnica per a la redacció del projecte bàsic per a l'adequació i millora de l'eficiència energètica de la incineradora de Campdorà, així com la contractació de l'estudi d'optimització dels forns, segons l'escenari 5, d'un estudi previ. Per un valor de 47.795€ (IVA inclòs).

El Projecte bàsic calcula el valor de la inversió en de 27.355.680€ (IVA inclòs), i el 14 de desembre de 2015 la Comissió informativa d'Hisenda i Sostenibilitat sotmet a consideració al Ple Municipal reclamar a l'ARC la resta de 20.727.546€ per realitzar les obres esmentades al projecte bàsic.

Atés que, els resultats de la recollida selectiva bruta (RSB)¹ del any 2014² - segons les dades de l'ARC- dels tres municipis de Girona, Sarrià de Ter i Salt, municipis que duen la seva fracció resta dels residus municipals a la planta incineradora de Campdorà, son a Girona del 46,14%, Salt el 31'70%, Sarrià de Ter del 40,43%.

Atés que, els resultats son deficientes i lluny dels objectius marcats per la UE i del que preveu la normativa catalana i les previsions del PROGEMIC pel 2020 60% de recollida selectiva i un 55% de Recollida selectiva neta.

Atés que, segons les dades proporcionades per l'ajuntament de Girona, l'aportació de fracció resta a la incineradora a l'any 2015 es de 29.615,28 tones, amb una distribució de 21.301,09 tn de Girona, 7.136,97 tn de Salt i 1.177,22 tn de Sarrià de Ter, i que s'envien a l'abocador 1.593,42 tn. Son un total de 31.208,7tn any 2015 de rebuig.

Atés que, es preveu en el projecte d'adequació- sembla que es el mateix pel que estava dissenyat inicialment- una capacitat nominal aproximada de 40.000-45.000Tn/any, segons informació de l'ajuntament de Girona que diu que solament donarà servei als tres municipis que actualment dona servei, incompleix les previsions de reducció de residus que marca la normativa comunitària i les previsions del PROGEMIC20 i PRINFECAT, que preveu una reducció de la producció de residus al 2020 d'un 12%. Doncs, es dona un escenari de sobrecapacitat, fet que comportaria uns costos importants d'explotació i d'infraestructures innecessaris, al no tenir una aportació suficient i regular de residus a cremar.

Atés, que les darreres declaracions del Director de l'ARC el 12 d'abril de 2016, que assegurava que un cop realitzades les obres de la incineradora donaria servei a més municipis de la Comarca, la qual cosa evidencia la manca de transparència i desactiva així la motivació dels municipis de la Comarca a millorar els resultats de la recollida selectiva, ja que la incineradora necessita una entrada regular de residus per mantenir els rendiments i la seva viabilitat econòmica.

Atés que, aquesta situació més la realitat de la baixa recollida selectiva, comportaria com passa a d'altres incineradores, que el que interessa per a l'equilibri econòmic de la planta, que es cremin materials reciclables amb alt valor energètic, i cremar fins a

¹ RSB: no s'han descomptat ni els impropis i ni els altres materials de les recollides selectives que no s'han reciclat materialment

² Segons les darreres dades disponibles de l'ARC

la seva capacitat nominal, la qual cosa es contradictòria amb una gestió sostenible dels residus, segons marca la normativa vigent comunitària i podria ser un impediment real al foment de models de recollida selectiva eficients i sostenibles.

Atés que, el què més diferencia els partidaris i detractors de la incineració és el punt de vista a partir del qual s'analitza. Doncs no es tracta d'identificar quines són les tecnologies de final de canonada que menys impacten el medi i la salut de les persones i invertir quantitats exorbitants de diners en la millora de la seva gestió, del seu control i eficiència- malgrat es digui que es fa per millorar l'eficiència energètica-, sinó establir com a estratègia prioritària evitar la generació del problema, és a dir, la Prevenció i la recuperació màxima dels residus com a recursos i reduint dràsticament la fracció rebuig. Aplicant eines i sistemes de recollida i de gestió efectives que garanteixin arribar alts índexs en quantitat i la qualitat de la recollida selectiva en origen.

La major part dels materials incinerats són reciclables. La viabilitat de la incineració de residus depèn del poder calorífic del material entrat i per tal de garantir una entrada estable de material combustible a la incineradora caldria renunciar a recollir selectivament materials amb alt poder calorífic com paper i cartró, plàstics, envasos de plàstic i brics, fustes i esporga; per contra, si aquests materials es recullen selectivament i es reciclen estalvien més energia que la que s'obté de la incineració contribuint així a l'assoliment dels objectius de l'acord de París contra el canvi climàtic.

L'eficiència energètica d'una incineradora no supera el 20% per a la generació d'electricitat (50% a 55% per a la generació d'electricitat amb cicle combinat) i el 50% per a la generació de calor, cosa que la situa molt per sota de l'eficiència d'una planta de carbó o de gas³.

Ho mostra una àmplia mostra d'estudis d'anàlisi de cicle de vida sobre diferents materials presents als residus, es va concloure que en el 80% dels casos, **el reciclatge s'ha considerat millor opció a la incineració.**

Alguns exemples⁴:

L'energia estalviada al reciclar paper mixt enlloc d'incinerar-lo és de 9,49 GJ/Tn mentre que la seva incineració només produeix 2,25 GJ/Tn. Això significa una recuperació energètica de 4,2 vegades més per a reciclar que no incinerar.

- En el cas dels plàstics HDPE, reciclar estalvia 64,27 GJ/Tn, mentre que incinerar només produeix 6,30 GJ/Tn. Això significa una recuperació energètica 10,2 vegades major.
- Pel PET, el reciclatge estalvia 85,16 GJ/Tn, mentre la incineració produeix 3,22 GJ/Tn. Això significa una recuperació energètica de 26,4 vegades més.
- Per altres tipus de plàstic, reciclar estalvia 52,09 GJ/Tn mentre que incinerant només es produeixen 4,76 GJ/Tn . Això significa una recuperació energètica de 10,9 vegades més.

Atés que, les estratègies de gestió dels residus com el reciclatge, el compostatge, i més encara, la reutilització de materials i productes, permeten evitar els grans perjudicis sobre el medi que es generen en la fase d'extracció i producció de materials per a la fabricació de nous productes (generació de residus, contaminació

³ Technical, economic and environmental analysis of energy production from municipal solid waste. *Murphy, J.D.; McKeogh, E.* (2004) *Renewable Energy*, Núm. 29 (7). Pàgs. 1043-1057 A
Incineración de residuos urbanos en el S. XXI. Solución o problema? Simon, J.M. (2009)

⁴ ICF Consulting 2005

de l'aigua, l'aire, emissions de CO₂, consum energètic o escalfament global). La reutilització i el compostatge permeten reintroduir els materials en l'etapa de producció i consum, disminuir els impactes de la fabricació significativament i aplicar el cicle del bressol al bressol i no del bressol a la tomba. Per tant, la incineració no és una solució sostenible, principalment perquè no evita sinó que incrementa els efectes nocius de les etapes de producció i sobretot, d'extracció.

Atés que, l'argument a favor de la reducció dels gasos d'efecte hivernacle deixa de tenir sentit quan s'analitza el balanç d'emissions en el procés global. Molt sovint la indústria de la incineració omet les emissions generades per la crema de biomassa (emissions de carboni d'origen biogènic) al·legant que es tracta d'emissions neutrals per al clima⁵. Són emissions que han estat compensades prèviament durant la fase de creixement d'aquesta biomassa i es justifiquen, argumentant que fins i tot l'International Panel for Climate Change no inclou les emissions derivades dels residus orgànics en els inventaris nacionals. No obstant, l'IPCC inclou aquestes emissions en altres seccions dels inventaris i exposa textualment, que tot i no haver-les d'incloure en les estimacions nacionals, si la incineració de residus s'usa amb propòsits energètics s'han de considerar tant les emissions d'origen fòssils com les biogèniques⁶.

Donat que, a nivell global, la incineració consisteix en un procés d'oxidació de substàncies orgàniques on es redueixen els residus a diòxid de carboni i altres gasos, escòries i una proporció de residus no combustibles, que es dipositen junt amb les cendres en un abocador, mentre els gasos són alliberats a l'atmosfera. Durant el procés, alguns materials no combustionats són recuperats (metalls, ferralla, etc.).

Durant el procés es generen també cendres volàtils altament tòxiques, cendres de fons que han de ser inertitzades i dipositades en abocadors especials (2 a 4% del residu incinerat), i partícules i fums que són alliberats a l'atmosfera. Un dels grans inconvenients d'aquest efluent és que es generen gasos extremadament tòxics com les dioxines i els furans, així com gasos àcids com el clorur d'hidrogen (HCl) o el sulfur d'hidrogen (H₂S), causants de la pluja àcida, que posteriorment hauran de ser depurats.

La generació de nanopartícules i partícules ultrafines és també un factor negatiu important. Estudis recents han demostrat que aquestes partícules són més tòxiques que les de major diàmetre degut a l'elevat ràtio superfície/massa de què disposen, que influeix en la seva toxicitat en el sistema respiratori, així com en una major eficiència en la seva disposició en la regió alveolar⁷.

Atés que, la pèrdua de materials aprofitables, es inacceptable ja que suposa un malbaratament de recursos econòmics i impactes importants en el medi i la salut de

⁵ Basura cero para Calentamiento Cero. Declaración de GAIA sobre Basura y Cambio Climático. Disponible a: <http://www.no-burn.org/article.php?id=608>

⁶ Directrices del IPCC de 2006 para los inventarios nacionales de gases de efecto invernadero: Volumen 5.5: Desechos, Incineración e incineración abierta de desechos. *Guendehou, S.; et al.* Intergovernmental Panel on Climate Change, National Greenhouse Gas Inventories Programme, p. 5.5, 2006. Disponible a: http://www.ipccnggip.iges.or.jp/public/2006gl/spanish/pdf/5_Volume5/V5_5_Ch5_IOB.pdf

⁷ Particulate Emissions and Health. Proposed Ringaskiddy Waste-to-Energy Facility. *Howard, V.* (2009).

les persones. A més, en la situació de crisi actual, que afecten els treballadors/es i els aturats, suposa desaprofitar un potencial de creació de llocs de treball en el sector de l'economia verda. S'estima que el reciclatge de 10.000 tones de residus reciclats generen 250 llocs de treball, mentre que si van a parar a abocadors o incineradores només en generen 40.

Atés que, pels motius exposats en els apartats anteriors, la consideració de la major o menor adequació de les tècniques d'incineració per a una adequada gestió dels residus s'ha de basar, no només en l'anàlisi de l'evolució de la seva millora tecnològica i el cost ambiental respecte d'altres tècniques finalistes com l'abocament, sinó per comparació amb alternatives vinculades a la prevenció, la reutilització i el reciclatge.

En aquest sentit, la incineració representa un malbaratament de diner públic, un excés de pressió sobre els recursos naturals, un malbaratament d'energia i una pèrdua de l'oportunitat de combatre l'escalfament global.

Els governs municipals, que confien en els seus ciutadans, opten per potenciar la recollida selectiva i el compostatge dels residus orgànics, els governs que no hi confien, opten per la crema de residus, desplacen l'activitat econòmica que procura la gestió de la matèria orgànica per potenciar la de la incineració (més rendible a curt termini i més concentradora de beneficis privats) i menystenen els danys a la salut de la població i al medi ambient.

Però més enllà, aplicant polítiques que busquin el "residu zero" "impacte zero", es pot tendir a reduir la incineració i mantenir un petit espai d'abocador. Aquests són els objectius que s'albiren ara als països que ja han fet una bona part del recorregut i han superat el dilema que ara ens plantegen els nostres polítics.

Atés que, l'ajuntament de Girona a l'any 2013 es va adherir a l'Estratègia Catalana Residu zero, i que aquesta Estratègia aposta per polítiques més ambicioses, canviar les prioritats i impulsar un canvi de model de producció i distribució de productes per evitar la generació de residus i aplicar estratègies per evitar la fracció de rebuig i evitar la incineració de residus. Només així es podrà garantir la protecció de la salut de la població, evitar la sobreexplotació dels recursos i contribuir a la millora ambiental del país i els municipis gironins hauríem d'anar en aquesta direcció.

Per tots aquests motius, el grup municipal de la CUP-Crida per Girona proposa l'adopció dels següents acords:

1. Demanar als ajuntaments de Girona, Salt i Sarrià de Ter, que aturin qualsevol actuació d'inversió pública per engegar els tràmits i adjudicacions per a realitzar les obres d'adequació i millora de l'eficiència energètica de la planta incineradora de Girona, que l'ARC preveu en el PRECAT20 per un import de 25.000.000 € i que es renunci a aquesta inversió.
2. Que s'engegui un ampli procés de debat comarcal de canvi de model de gestió de residus que garanteixi un alt nivell de recollida selectiva i un mínim rebuig, per invalidar les despeses públiques en les obres de la incineradora i estalviar problemes ambientals i a la salut de les persones.
3. Treballar perquè s'adopti un Pla Comarcal de gestió de residus cap a Residu Zero que es basi en la transparència, les recollides selectives eficients, el compostatge descentralitzat i les mesures que garanteixin la invalidació de la remodelació de la incineradora.
4. Acordar un calendari del procés de transició de tancament de la incineradora actual.

5. Que la resta dels 20.727.546€ que es reclamen a l'Arc, es destinin a realitzar les actuacions necessàries per redactar i desenvolupar el Pla Comarcal cap a Residu Zero, amb incorporació dels recursos destinats a les infraestructures de compostatge agrícola i/o descentralitzats, planta de triatge i altres elements necessaris.
6. Que aquest acord es comuniquin a l'ARC i a tots els ajuntaments afectats.